

DE ACHTSTE DOODZONDE

Rebecka Aldén

De achtste doodzonde

VERTAALD DOOR
JANNY MIDDELBEEK-OORTGIESEN

2016
Amsterdam

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij,
Amsterdam | Antwerpen

Copyright © 2015 Rebecka Edgren Aldén
Published by agreement with Norstedts Agency
Copyright Nederlandse vertaling © 2016
Janny Middelbeek-Oortgiesen

Oorspronkelijke titel *Den åttonde dödssynden*
Oorspronkelijke uitgever Norstedts, Stockholm

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagbeeld Shutterstock

Foto auteur Caroline Tibell

Vormgeving binnenwerk Perfect Service, Schoonhoven

Druk Koninklijke Wöhrmann, Zutphen

ISBN 978 90 234 9847 6

NUR 305

uitgeverijcargo.nl

Voor Björn, Morgan, Ellinor en Simone

1

‘Leven jullie je leven ten volle? Benutten jullie elke dag? Beseffen jullie wat je hebt? En wat het zou betekenen als je het kwijtraakte? Mijn naam is Nora Lindqvist en ik ben hier om het met jullie te hebben over hoe je het maximale uit je leven kunt halen.’

Ze liet een pauze vallen, keek vanaf het podium zelfverzekerd uit over het honderdtal mensen dat haar aandachtig gadesloeg en nam een slokje water uit het glas dat voor haar stond. Niet omdat ze dorst had, maar vanwege de uitwerking die de pauze had.

‘Ik was zo iemand die over veel dingen ontevreden was. Iemand die klaagde en zeurde over het leven. Die vond dat de dingen niet liepen zoals ik wilde. Het regende altijd wanneer ik vrij was. Ik won nooit wat wanneer ik loten kocht. Mijn baas had geen oog voor wat ik deed en ik verdiende te weinig. Ik maakte ruzie met mijn man, hij waardeerde me niet. Ik verkocht kletspraat over mijn vrienden wanneer ze er niet bij waren. Ik was te dik, te moe, te bleek. Ik was simpelweg zoals de meeste mensen. Ontevreden. Zeurderig. Een slachtoffer van de omstandigheden. Ik had altijd pech.’

Ze pauzeerde opnieuw en richtte haar blik op het publiek om zo veel mogelijk mensen aan te kijken.

‘Mijn nagels braken altijd. Ik had nooit *a good hair day*.’

Ze haalde haar schouders op en trok haar mondhoeken overdreven ver naar beneden. Het publiek grinnikte. Ze wacht-

te tot het gelach verstomd was en klikte toen haar laptop aan die op het tafeltje naast haar stond. De beamer liet op het grote doek achter haar een foto zien. Het was een foto van haarzelf. Van vóór het ongeluk. Ze zat ineengezakt aan een tafel met een glas wijn in haar hand, haar arm voor haar buik, als in een hopeloze poging de omvang daarvan te verbergen. Ze droeg een groot vormeloos zwart vest en haar benen zagen er dik uit in een strakke lichtblauwe spijkerbroek.

De mensen op de eerste rij lachten herkendend. Nora wist dat ze het publiek betoverde. Dat het effect van haar woorden krachtig was wanneer ze er in levenden lijve bij stond, verblindend mooi en helemaal perfect. Het fascineerde mensen als iemand die succesvol was het ook moeilijk had gehad. Dat gaf hoop. Nora had zich ingelezen. Niets had zoveel impact als Assepoesterverhalen. Rupsen die zich tot vlinders ontpopten. Het liefst in een vloek en een zucht. Zoals Paul Potts of Susan Boyle, twee tamelijk middelmatige zangers die in een live-uitzending van een talentenjacht op tv wereldwijd waren doorgebroken en sindsdien extreme hoeveelheden platen verkochten.

Nora benadrukte daarom de beroerde staat waarin ze voor haar ongeluk had verkeerd. Om de metamorfose nog meer kracht bij te zetten. Ook haar optreden van vandaag was weloverwogen. Ze mocht ook weer niet te veel opvallen, niet te mooi zijn. Ze moest iemand blijven met wie het publiek zich kon identificeren. Absoluut niet uitdagend zijn. Zowel mannen als vrouwen moesten van haar houden. Ze lette er goed op dat haar hakken niet te hoog waren en ze had nooit iets aan wat een te diep decolleté had. Haar halflange roodblonde haar droeg ze ontwapenend los.

Ze zette zich schrap. 'Maar toen gebeurde er iets. Iets wat mijn leven voorgoed heeft veranderd. Ik stond op het punt alles te verliezen waar ik zo ontevreden over was, maar ik besefte dat het 't enige was wat ik had. Ook al is het niet perfect,

het is wel van mij. Mijn leven! En ik ben de enige die het kan veranderen. Niemand anders.’

Terwijl het publiek de adem inhield, nam ze nog een slok water.

Vervolgens vertelde ze over die donkere avond, eind oktober, bijna tien jaar geleden. Dat ze ruzie had gemaakt met haar man, aangeschoten was geweest, dat hij de flat had verlaten en ze achter hem aan was gevlogen. Dat ze zich te ver over de balustrade had gebogen en uiteindelijk was gevallen. Van zeshoog naar beneden. Ze wist het verhaal goed te brengen, had het vele malen verteld.

Ze klikte een foto van het trappenhuis aan, van bovenaf genomen. Zelfs op de foto kon je zien hoe duizelingwekkend de afstand was naar de begane grond. Ze hoorde het publiek naar adem happen. Een vrouw op de eerste rij sloeg haar hand voor haar mond. Enkele anderen beschermden zichzelf instinctief door hun armen over elkaar te slaan en hun rug in de rode bioscoopstoelen naar achteren te duwen, alsof ze daarmee wat Nora vertelde op afstand konden houden.

Ze wisten wat er ging komen. Dat was mede waarom het zo prikkelend was. Net een Grieks drama waarbij het contract met het publiek al in de eerste akte is ondertekend.

Het was groot nieuws geweest toen ze van zeshoog naar beneden viel en wonder boven wonder overleefde. Zelf wist ze zich niets van de gebeurtenis te herinneren, de artsen hadden haar kapotte lichaam barmhartig in slaap gehouden. Ze liet de foto’s zien die er van haar gemaakt waren. Blauwe plekken, zwellingen, verband, slangen die aan geavanceerde apparatuur waren gekoppeld. Aanvankelijk was haar toestand kritiek geweest. In totaal had ze eenentwintig botten gebroken en een geperforeerde long opgelopen. Haar jukbeen en kaak waren verbrijzeld en haar ene oog ingedrukt. Dit deel van het verhaal vertelde ze zo zakelijk en emotioneel als ze kon. Ze wist dat er geen dramaturgische ingrepen of kunstpauzes nodig

waren. Het publiek was muisstil. Volgde haar bewegingen op het podium, hing bij elke lettergreep aan haar lippen. Ze klikte een nieuwe foto aan. Die was drie maanden later genomen, toen de artsen van mening waren geweest dat ze haar weer uit haar slaap konden laten ontwaken. Een mager mensje, met holle ogen, en armen en benen zonder spieren.

‘De artsen zeiden tegen me dat ik nooit meer zou kunnen lopen. Het was een wonder dat ze me überhaupt bij kennis konden laten komen. Een menselijk lichaam kan niet zomaar alles aan.’

Ze nam een slok water om het publiek de gelegenheid te geven de foto en de details in zich op te nemen. Daarna zette ze zich schrap om te vertellen wat ze al zo vaak had verteld. Over hoe haar man haar had bijgestaan. Dat ze hadden begrepen wat belangrijk was in het leven. Dat ze waren gestopt met hun destructieve ruzies en elkaar juist waren gaan steunen. Hoe ze voor elkaar en voor het leven hadden gekozen. Het had een jaar geduurd voordat ze weer kon lopen. Vandaag, tien jaar later, was ze zo goed als volledig hersteld. Alleen nog een paar schroeven in haar lichaam, van buiten onzichtbaar.

Ze bereidde zich voor op de uitsmijter. Het crescendo.

‘Ik heb geleerd dat het om wilskracht gaat. Het gaat erom dat je een besluit neemt. Het gaat erom dat je het doel ziet, dat je visualiseert wat je wilt bereiken. Ik sprak hardop uit wat voor leven ik wilde hebben, en dat heb ik ook gekregen.’

Ze begon iets harder te praten.

‘Ik heb nooit getwijfeld. Mijn man heeft nooit getwijfeld.’

Ze stak haar handen naar voren en keek uit over het publiek. Daarna vervolgde ze met zachte stem: ‘Wij hadden een besluit genomen. We zeiden niet “als ik gezond word”, maar “wannéer ik gezond word”. We praatten over wat we allemaal gingen doen wanneer ik gezond werd. Hoe ons leven eruit zou zien. Ik ben ervan overtuigd dat ik om die reden hier vandaag sta.’

Ze oogste een spontaan applaus en keek tevreden om zich heen. Ze was een succes.

En kon vijfenveertigduizend kronen factureren, exclusief btw.

Het huis stond op een heuveltje. Zelfverzekerd blikte het neer op de vrijstaande huizen langs de straat. Groter, ouder en respectabeler dan alle andere huisjes die decennialang als onkruid waren opgeschoten aan de voet van de protserige gepleisterde villa van rond 1900. Het gebied was niettemin met een zekere zorg bebouwd, zodat er niet te veel inbreuk op de waardigheid van het huis was gemaakt. Het was nog steeds het grootst, mooist en hoogst geplaatst, en het was waarschijnlijk vooral de kleine verhoging waarop de villa stond die het zijn respectabele uitstraling gaf. Het huis was net een oude fabrieksdirecteur die uit oneindige goedheid de andere huizen in zijn grote schaduw toeliet. Het perspectief vanaf de straat zorgde ervoor dat het nog groter leek dan het in werkelijkheid was. Nederig zou niemand de statige stenen stoep die naar de grote voordeur leidde noemen. De twee leeuwen aan weerszijden benadrukten de gewichtigheid.

Frank had gevonden dat ze er belachelijk pompeus uitzagen met hun uitgestrekte poten, neuzen in de wind en gestileerd golvende manen. Nora was het lachend met hem eens geweest, hoewel ze diep in haar hart eigenlijk onmiddellijk aan de grote versteende katbeesten verslingerd was geraakt. In feite waren zij de reden geweest dat ze de knoop had doorgemaakt. Dit huis en geen ander.

Dat was binnenkort acht jaar geleden. Albin was toen nog een baby geweest en de toekomst had zich beloftevol en lich-

tend voor hen uitgestrekt. Dat Nora erin geslaagd was te overleven, opnieuw had leren lopen en bovendien zwanger was geworden, was al een wonder.

Het protserige huis weerspiegelde hun triomf. Een jong gezin dat als een feniks uit zijn as was herrezen.

Stiekem was Nora niet alleen dol op het huis, maar ook op zijn bijnaam. ‘De Rechtersvilla’. Dat klonk pompeus en onwillekeurig zag ze daar een symboliek in: ze was niet gedoemd tot een leven in een ziekbed, verlamd, mislukt en gedeprimeerd, ze kon met haar leven doen wat ze wilde. Het naar believen vormgeven.

De bijnaam was ingegeven door het feit dat er het grootste deel van de vorige eeuw een rechter in had gewoond. Volgens de oudere burens was hij een eeuwigheid de heerser van de straat geweest en de meeste bewoners hadden met ontzag opgekeken tegen zowel hem als De Rechtersvilla.

Op een dag vlak voor de millenniumwisseling was de oude rechter spoorloos verdwenen. De meeste mensen namen aan dat hij acuut in een tehuis was opgenomen en was overleden. In de nieuwe eeuw raakte het huis in zijn eenzaamheid geleidelijk in verval. Het duurde een paar jaar voordat er een paar mannen van middelbare leeftijd, die later de neven van de rechter bleken te zijn, naar kwamen kijken. Informatie over het lot van de rechter hadden de burens niet gekregen van de ontoegankelijke familieleden. Er verstreken opnieuw een paar jaar, maar het huis bleef onbewoond en de meubels stonden te verstoffen. Niemand van de burens begreep eigenlijk waarom. Maar op een mooie dag in de nazomer stond De Rechtersvilla opeens te koop. In de advertentie werd het object aangeprezen om zijn grootte en zijn voorgevel. En uiteraard om de ligging. Het gebied was de laatste jaren aantrekkelijker geworden, hoewel het een eind van de binnenstad verwijderd lag. In de advertentie hadden geen foto’s gestaan van het interieur van het huis, maar dat werd omschreven als mooi, met

gehavende maar originele details, en potentie en mogelijkheden. Een renovatieobject, met andere woorden.

Er scheen een warme augustuszon toen Nora en Frank voor het eerst de stenen stoep betraden en rond het huis liepen. Aan de achterkant lag een grote verwilderde tuin. De niet-gesnoeide fruitbomen overwoekerden elkaar, de struiken waren ruig en het gazon had kale plekken en was verbrand, maar de verwilderde en slecht onderhouden staat van de tuin was niets vergeleken met hoe het er binnen uitzag. Veel belangstellenden fronsten hun wenkbrauwen bij de sigarenwalm die in het sombere stoffen behang hing. Er zaten grote scheuren in de plafonds en vochtplekken op de vloeren. Nora liet zich echter niet afschrikken. Integendeel, het oude patriciërshuis had iets wat haar aansprak. Toen ze plechtig de trap naar de bovenverdieping op liep en het gigantische schilderij aan de muur in de gaten kreeg, was ze als betoverd geweest. Het was geen mooi schilderij, al was de sierlijke goudkleurige lijst imposant. Het motief was in doffe tinten geschilderd en stelde de oude rechter in zijn zwarte ambtskleding voor. De kunstenaar had niet veel gedaan om zijn uiterlijk te verfraaien. Juist niet, het hoofd was gegroefd en ronduit lelijk, met zuinige humorloze lippen en dun haar. Maar zijn ogen straalden iets uit. Een gezag en een vanzelfsprekendheid waardoor Nora geraakt werd. Ze riepen een gevoel van angst bij haar op, maar ze werd tegelijkertijd door die ogen aangetrokken. Dit was een man met wie niet te spotten viel, een man die verwachtte dat je hem gehoorzaamde en respectvol behandelde.

Nora en Frank wisten dat de neven geen tijd hadden gehad om het huis te ontruimen, maar ze waren verbaasd dat zelfs het grote portret er nog hing toen ze er introkken. Wie was hij geweest, die strenge rechter? De oude meubels, die dik onder het stof zaten, verraadden het een en ander over zijn persoon. Tegen de muren stonden zware ouderwetse meubelstukken in donkere houtsoorten, veel leer en fluweel. En over

dat alles hing de zoetzure walm van dure sigaren.

Frank had gearzeld. Het was iedereen die kwam kijken duidelijk hoe gigantisch veel werk het zou zijn, maar Nora had hem overgehaald. En toen bleek dat alle andere belangstellenden zich de een na de ander terugtrokken en ze het huis ver onder de vraagprijs konden krijgen, ging Frank akkoord.

‘Weet je het echt zeker?’ had hij nog een laatste keer gevraagd.

Nora had op haar lippen gebeten en geknikt. Iets van de rechter en van de zelfverzekerdheid en de patriciërsuitstraling van het huis had haar gegrepen. Misschien dat het huis haar kon geven wat ze in haar leven had gemist?

Ze ontkwamen er natuurlijk niet aan de hele tent te renoveren en hadden muren en plafonds weggebroken. De meubels hadden ze in grote containers gegooid, de meeste waren te versleten om nog voor tweedehandsgebruik in aanmerking te komen. De kamerbrede tapijten werden losgetrokken om plaats te maken voor nieuwe vloeren: echt parket en tegels. Het behang werd van de muren gescheurd, er werden wanden weggehaald en nieuwe gipsplaten bevestigd, die wit werden geschilderd of waar behang op kwam. De badkamer op de bovenverdieping werd compleet gerenoveerd met zandsteen, mozaïek, een jacuzzi en een wandtoilet. In de kelder legden ze een moderne wasruimte en een sauna aan en installeerden ze een douche met een gigantische douchekop, die in de winkel met regenwoudassociaties aan de man werd gebracht.

Toen ze klaar waren, resteerde alleen nog de voorgevel van het oude huis, en die werd nu op zijn beurt opgeknapt in een leeuwengele tint, dezelfde kleur waarin het koninklijk paleis in Stockholm ooit was geschilderd. Nora vond dat een fijne gedachte.

Het enige wat ze er niet uit kregen, was die vieze sigarenlucht. Frank beweerde dat hij die niet rook, maar Nora wist dat hij loog.

3

‘Natuurlijk moet je gaan!’

Nora aarzelde. Ze had er een hekel aan als Frank zo stellig was. Haar onderbuikgevoel zei haar dat *svt Debat* een tv-programma was dat je moest mijden. Een paar jaar geleden was dat nog niet zo geweest, maar als ze de opinie in de sociale media juist interpreteerde, werd er tegenwoordig behoorlijk op het programma neergekeken. De deelnemers werden voornamelijk gezien als naar aandacht snakkende bekende Zweden van het tweede garnituur, die het in feite niet uitmaakte wat ze ergens van moesten vinden zolang ze maar op tv kwamen. Ze had diverse bekenden onder haar Facebookvolgers die regelmatig lieten weten dat ze voor het avondprogramma waren uitgenodigd, maar dat ze daar uiteraard voor hadden bedankt. Eigenlijk zou ze zelf ook tot die groep willen behoren.

‘Als jij niet gaat, bellen ze Angelika, daar kun je vergif op innemen.’

Nora kreeg een knoop in haar maag. Angelika Simonsson. *Up and coming*. Jonger, knap, charmant en vooral gretig. Angelika had lang niet zoveel boeken op haar naam staan en draaide nog niet zo lang mee als Nora. Haar publiek was ook kleiner. Nog wel. Maar Nora wist hoe de media redeneerden. Als er een nieuwe naam was die *hotter* was, dan kozen ze die. Frank had gelijk. Natuurlijk moest ze gaan. Er zat niets anders op dan mooie kleren aantrekken, naar Gotenburg vliegen en

een eeuwigheid in de make-up zitten, voor de daaropvolgende vernedering van de drie, vier zinnen waarmee ze zou weten in te breken. Want meer zou er niet in zitten, dat wist ze. Godzijdank was het pas na het weekend. Ze had tijd om zich voor te bereiden.

‘Ik ga,’ zei ze tegen Frank en ze gooide de hoorn erop.

Eigenlijk was deze rolverdeling niet echt gezond, vond ze weleens. ’s Ochtends en ’s avonds waren ze echtelieden, maar overdag belde hij soms op om haar allerlei opdrachten en gedragsregels te geven. Ook al werkten ze al jaren samen, toch was het af en toe moeilijk om zich aan te passen. Wat haar stoorde, was dat alleen zij daar moeite mee leek te hebben. Frank wekte de indruk juist te genieten wanneer hij de rol van haar agent op zich kon nemen. Het was net of die hem de legitimiteit verschafte haar naar zijn pijpen te laten dansen. Zoals zonet tijdens hun gesprek. Hij wist precies wat hij moest zeggen om haar te krijgen waar hij haar hebben wilde.

Er waren in de buitenwereld veel bedreigingen. Angelika Simonsson was er daar slechts eentje van. Nora draaide al zo lang mee dat ze wist hoe de branche werkte. Ze moest ongeveer elke twee jaar met een boek komen en tussendoor een aantal keren in de media optreden: debat- of koffieprogramma’s, praatprogramma’s in de vroege ochtend, het liefst ook in *Studio Een* van Radio 1. En dat allemaal om maar relevant, actief en geloofwaardig over te komen. Als ze het op die punten liet versloffen, zou het niet lang duren of haar vaste column in het vrouwenblad ging naar iemand anders en dan zou haar feitelijke inkomstenbron – haar lezingen – opdrogen. Het was belangrijk dat je altijd gezien en gehoord werd, op de juiste manier en in de juiste context. Haar gepieker deed haar automatisch naar haar smartphone grijpen. Daarmee stond ze in contact met haar omgeving, had ze de dialoog met haar lezers, de cijfers van hoe populair en interessant ze op dat moment was. Genadeloos hard in het aantal volgers en likes.

Ze begon met Instagram. Ze vloekte inwendig toen ze zag dat ze alleen al sinds gisteren elf volgers was kwijtgeraakt. Er was er eentje bij gekomen. Niet eens de vijfhonderdvierenveertig likes en de drieëndertig commentaren konden haar zorg doen verminderen. Ze klikte snel naar Angelika Simonssons account en ontspande; ze was nog steeds de grootste, maar Angelika's populariteit nam met de dag toe. De reden hiervoor was het succes van het laatste boek van haar concurrente. *Weg met die excuses!* werd als stoer en een tikje respectloos beschouwd, maar had, niet geheel onverwacht, wat kritiek gekregen van de vestenbrigade, die vanuit hun slachtofferrol het maatschappelijk bestel voortdurend de schuld gaven. Het grote publiek leek echter toch van mening te zijn dat er met dit boek een frisse wind was gaan waaien in het Zweedse debat. Nora had meteen al zien aankomen dat de media het volkomen onweerstaanbaar zouden vinden om er aandacht aan te besteden.

Shit. Haar volgende boek moest echt een succes worden, anders zou ze worden gedegradeerd tot de slechtere, saaiere en degelijkere van de twee. Ze scrolde door Angelika's Instagramfoto's: selfies waarop ze mooi opgemaakt en gelukkig stond afgebeeld werden afgewisseld met fraaie stillevenen en mooie boodschappen over het zien van de schoonheid in het alledaagse, en groepsfoto's met allerlei andere bekende Zweden. Nora dacht na. Misschien moest ze de dag besteden aan het serieus overdenken hoe ze Instagram zou gebruiken: voor zichzelf een stevige policy noteren, al haar eerdere posts door-nemen en echt inventariseren welke wel en welke niet hadden gewerkt en waarom. De laatste keer dat ze dat had gedaan had dat goede resultaten opgeleverd, maar in deze veranderlijke wereld kon je nooit achteroverleunen en zeggen dat je werk erop zat. Nadat ze Instagram had gescand ging ze over op Twitter. Ze wist dat ze Angelika hier de baas was; die had niet eens een account. Maar Nora kon daar niet alleen maar bevrediging bij voelen. Was het misschien een teken dat Twitter

achterhaald was? Ze schudde haar zorg van zich af; na jaren van bouwen had ze tegenwoordig een groot publiek op Twitter, ze kon niet zomaar stoppen. Op Twitter bereikte ze ook een gedeeltelijk ander publiek, wat intellectueler, mensen uit de mediawereld die wat invloedrijker waren en daarom heel belangrijk. Ook al konden ze af en toe tamelijk lastig zijn met hun kritische houding, velen van hen waren ook goed in het verspreiden van haar naam en gedachtegoed, en ze wist dat ze bij de Twitterelite geaccepteerd en bekend was. Ze noteerde drieëntwintig nieuwe volgers, vijftwintig retweets en een aantal opmerkingen en vragen. De belangrijkste beantwoordde ze snel.

Daarna ging ze over op Facebook. Facebook was in zekere zin het moeilijkste medium. Hier had ze haar hele kennissenkring, haar oude jeugdvrienden, verre familieleden, burens, maar ook een heleboel fans. Er was een tijd geweest waarin ze overwoog een privé- en een professioneel account aan te maken, maar ze had beseft dat het te moeilijk zou zijn om daar onderscheid in aan te brengen. Nu moest ze dus voortdurend op het slappe koord balanceren van voldoende persoonlijk zijn zonder te privé te worden, en voldoende reclame maken zonder te opdringerig over te komen. Ze had haar volgers discreet in verschillende categorieën verdeeld, zodat niet iedereen hetzelfde zag. Of beter gezegd: ze toonde dat waarvan ze vond dat iedereen het zou moeten zien. Als gewone mensen toch eens beseften hoeveel tijd ze alleen al hierin stak. En hoe ongelooflijk noodzakelijk dat was. Zelfs Frank begreep dat niet helemaal, ook al zat hij zo'n beetje de hele tijd over imago en pr te zeuren.

Toen ze klaar was, was er meer dan anderhalf uur verstreken. Ze moest zich bedwingen om haar Instagramaccount niet opnieuw te openen, want dan zou de dans van opmerkingen, vragen en likes weer van voren af aan beginnen. Het was net een eeuwige kringloop.

Ze dwong zichzelf ertoe haar mobiel aan de kant te leggen en zette haar computer aan. Ze moest een paar dingen wegwerken. De column in het blad van Susanne. Ze had van de redactrice vijf nieuwe vragen gekregen die ze moest beantwoorden. Ze moest ook een discussieartikel voor een webpublicatie schrijven. En daarna moest ze *svt* bellen om te zeggen dat ze op hun uitnodiging voor het debat van aanstaande maandag inging, en dat moest ze dan ook voorbereiden. Ze werkte een paar uur efficiënt, alleen onderbroken om naar de wc te gaan en haar koffiekopje een paar keer bij te vullen. Haar maag protesteerde tegen de hoeveelheid sterke koffie, maar daar besteedde ze geen aandacht aan.

Het werd vier uur en het was tijd om de kinderen van de naschoolse opvang op te halen. Albin, die in groep vijf zat, had al een keer gebeld om te vragen of hij met een vriendje mee naar huis mocht. Nora had uitgelegd dat dat niet kon omdat hij naar voetbaltraining moest; hij moest zich eerst nog thuis omkleden en een boterham eten voordat hij om vijf uur in sportkleding op het veld zou staan.

Saga vroeg nooit of ze met iemand mee naar huis mocht. En ze werd ook door niemand gevraagd.

Nora voelde stress. Om zes uur waren ze uitgenodigd bij de burens, maar ze had eraan gedacht om aan te kondigen dat ze er pas om halfzeven konden zijn, vanwege Albins voetbal.

Ze had Saga ook voor voetbal opgegeven, maar haar dochter had er alleen maar angstig bij staan kijken. Het lukte niet om haar tot interactie met de anderen van het elftal te bewegen en voor de bal leek ze vooral bang. Na een paar keer hoefde ze er van Nora niet meer naartoe. Na die mislukking had ze geprobeerd een passende sport voor Saga te vinden, maar dat was niet gemakkelijk. Ze had een paar jaar op de wachtlijst gestaan voor gym, maar ook dat werkte niet. Saga was bang voor zo ongeveer alles wat de trainers wilden dat ze deed. Met dans hetzelfde. Saga wilde niet optreden, ze wilde

niets in groepsverband doen. Het enige wat zij had, was de piano en dat vorderde pijnlijk langzaam, vond Nora. Ze hield zichzelf voor dat haar dochter nog maar in groep drie zat. Ze zou vast wel iets geschikts vinden. Zwemmen misschien? Saga hield wel van water. Althans?

Nora wierp een blik op de klok, ze moest er nu als een haas vandoor.

4

De chèvre versmolt met de honing. De walnoten kraakten tussen haar kaken. Haast kokhalzend slikte Nora het suikerzoete mengsel naar binnen. Hun buurvrouw Mimi had een voorliefde voor zoetigheid in het eten.

‘Joehoe, hier ben ik met de drankjes! Neem wat, neem wat.’

Mimi was in een buitengewoon goed humeur. Wanneer ze echt uitgelaten was, herhaalde ze alles wat ze zei altijd minstens twee keer. Haar omvangrijke boezem deinde op en neer onder haar gebloemde tuniek. Ze had rode vlekken op haar ronde wangen.

Mimi en Peter waren de eerste burens geweest die ze hadden leren kennen toen ze hier waren komen wonen. Ze woonden aan de overkant en waren een paar jaar ouder dan Nora en Frank.

‘Neem wat, neem wat, Nora, heb jij al een bruschetta genomen?’

Nora knikte, met een volle mond van het plakkerige beleg. Een paar kruimels van de walnoten kwamen bij haar mondhoeken naar buiten en vielen op haar jurk.

‘Frank? Heb jij al gehad? Ze zijn zelfgemaakt. Frank? Zelfgemaakt!’

Frank, die erin geslaagd was een van de grote leunstoelen te bemachtigen, vuurde een brede glimlach af waarbij zijn witte tanden opblonken. Hij kneep zijn ogen toe naar Mimi. Nora ving een glimp van een snelle knipoog op.

‘Mimi, je bent geweldig. Deze zijn verschrikkelijk lekker.’

Frank at zijn bruschetta op en bleef onderwijl Mimi aankijken. Die koerde als een aanhalige duif. Ze had altijd al een zwak voor Frank gehad. Eigenlijk hadden alle vrouwen in de straat dat. Meestal ergerde Nora zich daar niet aan. Het streekte haar juist dat ze de knapste en charmantste man had. Ze nam hem stiekem op en zag de bestudeerde schuine glimlach, de lok haar die hij enthousiast voor zijn ene oog liet vallen. Ze verbeeldde zich dat hij wel een beetje deed denken aan een jongensboekheld uit de jaren veertig. Een overwinterende Biggles. Of misschien Kalle Blomkwist? Hij had iets in zijn manier van doen wat echt deed denken aan die montere jongenshelden uit een verdwenen tijdperk toen alles nog zwart-wit was. Het leek of hij zijn best deed om ongekunsteld en ongecompliceerd over te komen. Zelfs zijn kleding versterkte die indruk. Met zijn pullover, een overhemd dat aan de boord openstond en een lichte broek met een persvrouw erin zag hij eruit of hij zo uit een countryclub was weggelopen. Het enige wat ontbrak om het plaatje compleet te maken, waren een alpinopet en een snor.

‘Dit, ach, dat is helemaal niets bijzonders. Helemaal niet. Niets bijzonders,’ giechelde Mimi.

Frank gaf Peter, die naast hem zat, een harde klap op zijn schouder.

‘Peter, jij bent een gelukkig man, hoor. Wat een vrouw heb jij. Ik heb nog nooit zoiets lekkers gegeten!’

Ook zo’n trekje van Frank. Complimenten overdrijven. Onwillekeurig sloeg Nora haar ogen even ten hemel.

Peter leunde achterover en toonde het bierbuikje aan zijn verder smalle en slungelige lijf. Hij grinnikte tevreden.

‘Dat moet jij zeggen, Frank. Jij bent erin geslaagd om beslag te leggen op de koningin van onze straat.’

Peter keek Nora met een brede glimlach aan en gaf haar een knipoog terwijl hij zijn glas naar haar hief. Ze voelde zijn

warmte op zich afstralen. Er zat niets flirterigs in de manier waarop hij met haar omging. Nora kon niet goed benoemen wat ze onderling hadden, maar het was absoluut niets onfatsoenlijks. Peter gedroeg zich eerder alsof hij altijd ongelooflijk onder de indruk van en trots op haar was. Hij maakte haar blij.

Nora reageerde met een glimlach en hief ook het glas naar hem.

‘Ja, wij hebben het hier allemaal goed getroffen. Mooie vrouwen, lieve kinderen en fantastische burens! Proost! Op jullie!’

Frank keek om zich heen om iedereen in zijn toast te betrekken. Behalve Mimi en Peter waren er nog twee stellen uit de buurt: Lasse en Helena, en Elisabeth en Stefan.

Lasse deed meteen mee met Franks toast.

‘Ja, maar dat kan toch ook niet anders; we wonen toch in het Paradijs!’

Lasse moest zelf hard lachen om zijn grapje, dat hij niet voor het eerst maakte.

‘Ja, op ons allemaal, de bewoners van de Paradisvägen! En op onze mooie vrouwen!’

Frank hield zijn glas nog steeds geheven.

‘Stefan! Doe je mee?’

Elisabeth gaf haar man een por. Hij zat weggezakt naast haar op de groene bank. Achter hen verhief zich een schilderenwand. Voornamelijk waterige aquarellen in pasteltinten. Sommige zelfgemaakt, andere gevonden op talloze zomervlooiemarkten. Allemaal keurig ingelijst in identieke goudkleurige lijsten.

Stefan zat in gedachten verzonken, zoals altijd wanneer er een groter gezelschap in gesprek was. Soms vlamde hij op als hij de volledige aandacht van iemand kreeg, en als het een onderwerp betrof waar hij iets van wist, zoals deeltjesfysica, kon hij echt begeistert praten. Stefan was onderzoeker aan

de Koninklijke Technische Hogeschool. Het was pech dat zijn onderwerpen bij de gemeenschappelijke burenetentjes zelden aan de orde kwamen. Nora dacht altijd dat hij weliswaar heel intelligent was, maar vermoedelijk een zweem van asperger had, of van een van al die letterdiagnoses die tegenwoordig zoveel voorkwamen. Toen hij besepte dat het hele gezelschap op hem zat te wachten, kreeg hij rode vlekken op zijn wangen.

‘Wat? Ja, natuurlijk, proost, hè!’

Frank schoot in de lach.

‘Nou, Stefan, we brengen een toast uit op onze mooie vrouwen.’

Frank sprak langzaam en benadrukte elke lettergreep.

De vlekken op Stefans wangen en hals werden nog roder. Hij was onhandig, maar niet dom. Natuurlijk snapte hij dat Frank de spot met hem dreef, maar hij was veel te netjes opgevoed om er wat van te zeggen.

‘Ja, ja, natuurlijk. Proost,’ mompelde hij en hij sloeg een flinke slok van zijn bubbels achterover.

Elisabeth keek naar haar man en zuchtte. Nora vroeg zich af wat ze eigenlijk in hem zag. In feite was hij helemaal niet lelijk. Lang en tamelijk goedgebouwd, maar zo verstrooid. Elisabeth hoefde in elk geval niet bang te zijn voor concurrentie. Nora keek naar Helena, die naar Franks leunstoel was geslopen en op de ene armleuning was gaan zitten. Ze leunde met haar bovenlichaam over Frank heen en had haar lippen getuit. Haar korte rok was omhooggekropen en toonde haar lange slanke benen. En om ervoor te zorgen dat ze niet aan Franks aandacht ontsnapten, had ze ze over elkaar geslagen en wipte ze met haar ene been in zijn blikveld op en neer.

Helena leek niet op de hoogte te zijn van de elementaire stijlregels, want bij haar veel te korte rok droeg ze een erg laag uitgesneden topje. Ze had natuurlijk een figuur dat het waard was om te laten zien, maar misschien niet helemaal op deze uitdagende manier.

Irritant genoeg zaten Franks ogen aan die lange benen vastgeplakt. Nora had er geen problemen mee dat Frank met Mimi flirtte, maar met Helena was erger. Helena zag er goed uit en Nora voelde dat ze geen moment zou aarzelen als Frank haar het juiste signaal gaf. Kon ze Frank vertrouwen? Hij was een flirt, maar op de een of andere manier ging hij nooit te ver. Niet waar zij bij was in elk geval.

Helena schoof nog wat dichterbij Frank toe, die moest lachen om iets wat ze zei. Nora kneep haar lippen op elkaar en keek met een strakke blik naar Frank. Het was of hij voelde dat ze naar hem keek, want hij ging rechtop zitten en hief met een ontwapenende glimlach zijn glas naar haar. Helena trok een zuinig gezicht en inwendig lachte Nora smalend. Ze kon er haar hoofd onder verwedden dat Helena aan tafel de plek naast Frank zou proberen in te nemen. Dat wil zeggen, als Peter en Mimi geen tafelschikking hadden gemaakt. Dan zou Frank de tafelheer van de gastvrouw zijn. Om de een of andere vreemde reden was hij van alle gastvrouwen altijd de tafelheer.

‘Vertel over je nieuwe boekproject, Nora,’ spoorde Peter haar aan terwijl hij zijn grote hand op haar knie legde.

Het was een warm gebaar. Normaal gesproken stoorde ze zich aan mensen die haar aanraakten, maar nooit wanneer Peter het deed. Eigenlijk was hij de reden dat ze bleef ingaan op de uitnodigingen voor deze tamelijk saaie etentjes met de burens. Peter was haar grootste fan en gaf haar altijd veel bevestiging. Ze voelde zich totaal niet tot hem aangetrokken, maar koesterde een ondoorgroendelijke wens in zijn nabijheid te verkeren. Als pure amateurpsycholoog dacht ze dat hij misschien een vadersubstituut voor haar was. Zoals hij altijd naar haar keek, zo zou ze hebben gewild dat haar eigen vader naar haar had gekeken. Peter was een van de weinigen van wie ze zeker wist dat hij het beste met haar voorhad. Ze slaakte een diepe zucht en begon toen, met de zegen van Peter en de be-

leefde aandacht van de anderen, te vertellen over haar laatste overleg met haar uitgever. Het idee kwam erop neer dat ze met de zeven doodzonden aan de slag zou gaan en die als uitgangspunt zou nemen voor een modern zelfhulpboek.

‘Het gaat er eigenlijk om dat je in balans bent. Dat je nederig bent in je leven. Hoogmoed komt voor de val, zoals jullie weten. Zoals bij Icarus, die naar de zon vloog, zijn vleugels verbrandde en in de Egeïsche Zee stortte. Hoogmoed is dus een van de doodzonden,’ begon ze.

‘O, wat interessant! Wat zijn de andere ook alweer?’ vroeg Helena. ‘Vraatzucht, gierigheid...’

‘Nou ja, vraatzucht is er een. Hoogmoed ook. Maar gierigheid niet, hebzucht wel, ook is al dat natuurlijk bijna hetzelfde. En verder,’ ze liet een pauze vallen en telde op haar vingers, ‘afgunst, woede, luiheid en wellust.’

‘Wellust? Dat klinkt niet echt zondig,’ zei Helena terwijl ze haar décolleté verschikte.

‘Je kunt het ook ontucht of begeerte noemen, ja, je weet wel, zoals begeerte van uws naasten vrouw,’ legde Nora uit. Ze liet weer een pauze vallen en voegde er daarna aan toe: ‘Of uws naasten man, in jouw geval.’

Helena tuitte haar lippen nog wat meer en Nora kon haar hersens gewoon horen kraken. Een tel later liep ze duidelijk rood aan terwijl ze haar benen in Franks richting draaide. Daar heb je niet van terug, dacht Nora. Ze moest zich bedwingen om niet te gaan glimlachen.

‘Maar woede,’ vroeg Peter. ‘Is het zo erg om boos te worden?’

‘Als het een destructieve woede is toch wel,’ zei Nora. ‘Ik stel me voor dat je de doodzonden niet letterlijk hoeft te nemen, maar dat ze de mens in de eenentwintigste eeuw toch iets te zeggen kunnen hebben. Het is niet echt gezond om haatdragend rond te lopen en verbittering te voelen. Zijn het in wezen geen universele adviezen voor hoe je geluk en welzijn in je leven kunt bereiken?’

Ze zweeg even en keek naar haar burens. Iedereen had zich naar haar toe gewend en er ging een rilling door haar heen.

‘Jij bent zo wijs, Nora! Waren er maar meer mensen zoals jij. Fantastisch! Heb je dit allemaal zelf bedacht?’ vroeg Peter terwijl hij in zijn handen klapte.

Door hem aangemoedigd ging Nora verder met haar kleine college.

‘Afgunst doet afbreuk aan ons en verblindt ons zodat we niet zien wat we hebben. Haat verwoest en vergiftigt ons.’

Ze raakte van haar à propos en dacht aan haar ouders. Zij had zelf niet kunnen vergeven. Niet kunnen stoppen met haten. Ze haalde een hand door haar haren en koos ervoor om verder te gaan.

‘Met hebzucht hetzelfde; we waarderen niet wat we hebben, maar willen alleen maar méér.’

Ze keek naar Elisabeth, die net haar derde bruschetta naar binnen werkte.

‘En vraatzucht vormt eigenlijk de basis voor welvaartsziekte nummer een: obesitas,’ vervolgde ze.

Elisabeth hoestte. Te laat schoot haar hand naar haar mond. Kruiden van het stokbrood en de walnoot vlogen over de tafel.

Peter grinnikte en glimlachte naar Elisabeth. Daarna wendde hij zich tot Mimi, die het woordloze signaal meteen oppakte. Ze haastte zich naar de keuken, nog steeds met het dienblad in haar handen, en kwam meteen terug met een vaatdoekje en een stuk keukenrol.

‘Het klinkt geweldig interessant,’ zei Peter. ‘Ik heb trouwens een boek over de zeven doodzonden. Ik zal eens kijken of ik het voor je kan vinden...’

Hij stond op, liep naar de gigantische boekenkast die de hele tegenoverliggende wand besloeg, trok zijn bril naar het uiterste puntje van zijn neus en speurde met zijn bijziende blik intensief de kast af terwijl hij in zichzelf stond te mompelen.

‘Maar is het niet tamelijk veroordelend, wat jij gaat schrijven?’

Elisabeth was haar hoestaanval te boven gekomen.

‘Nee, hoezo?’

Nora zette grote ogen op. Een geïrriteerd glimlachje speelde rond Elisabeths ene mondhoek. Nora deed net of ze het niet zag.

‘Nou, ik bedoel, je hoort toch zelf hoe het klinkt. Doodzonden!’ barstte Elisabeth uit terwijl ze om zich heen keek op zoek naar bijval. ‘Wat voor zonden zijn er nou zo verschrikkelijk dat het doodzonden zijn? Luiheid, bijvoorbeeld. Zou dat erger zijn dan, laten we zeggen, moord?’

‘We hebben een nieuwe rechter in De Rechtersvilla,’ lachte Helena, die Frank aankeek.

Helena’s opmerking raakte Nora. Ze deed haar best om ervoor te zorgen dat Helena niet nog meer koren op haar molen kreeg. Daarom keek ze Elisabeth strak aan en antwoordde rustig: ‘Ik verbind er geen oordeel aan welke zonden het ergst zijn.’ Ze dacht aan haar ouders. ‘Ik gebruik de zeven doodzonden alleen als uitgangspunt voor hoe je gewoon een beter leven kunt creëren. Hoogmoed bijvoorbeeld. Dat is hetzelfde als grootheidswaan, of ijdelheid. Dat je jezelf beter vindt dan een ander. Vind jij het nuttig om zo te zijn?’

Touché, dacht Nora terwijl ze breed naar Elisabeth glimlachte.

‘Ik vind het ongelooflijk verstandig klinken,’ onderbrak Peter haar bij de boekenkast vandaan. ‘Ik vond hier...’

Er klonk een schelle kreet en ze werden onderbroken door een groepje kinderen dat kwam binnenvallen. Eentje huilde er vertwijfeld.

‘Hij heeft mijn bal afgepakt!’ hoorde je een snerpende hoge stem schreeuwen.

Het waren de verformfaaide kinderen van Elisabeth en Stefan.

Elisabeth probeerde te bemiddelen en de huiler te troosten. Haar man hield zich zoals gewoonlijk passief op de achtergrond. Nora moest onwillekeurig glimlachen om de hele situatie.

Mimi keek heel opgelaten. Haar en Peters enige kind, een zoon, was een paar jaar geleden al het huis uitgegaan en ze leek te zijn vergeten hoe het was om kleine kinderen te hebben. Helena, die helemaal geen kinderen had, keek volkomen onaangedaan, maar ze boog zich voorover om iets in Franks oor te fluisteren. Die lachte geamuseerd.

‘Ik wil mijn bal terug!’ gilte de jongste, die vervolgens een geelgroene snottebel ophaalde.

‘Die is van mij, hoor!’ maakte de middelste jongen duidelijk.

Elisabeth vloog overeind, pakte de twee kinderen die het dichtstbij stonden beet en stuurde ze de woonkamer uit.

‘Als jullie ruziën en zoveel lawaai maken, moeten jullie daar blijven. Waarom kunnen jullie niet stilzitten en je mond houden zoals Saga?’

Ze wees naar Nora’s dochter, die in een hoekje van de bank was gekropen. Haar strakke vlechten hingen stijf langs haar smalle gezichtje. Ze had haar lippen op elkaar geknepen en leek niets liever te willen dan weer net zo onzichtbaar worden als ze zo-even was geweest.

Nora lachte toegeeflijk.

‘Ture, vraag aan Albin of je met zijn bal mag spelen. Dat vindt hij vast wel goed.’

Nora verhief haar stem om haar zoon te roepen.

‘Albin? Ture mag toch wel met jouw bal spelen?’

Vanuit de werkkamer van Peter en Mimi klonk een gemompel.

‘Dankjewel, Albin!’ riep Elisabeth in die richting.

‘Wat voor kalmerende middelen geef jij Saga, Nora? Daar zou ik het recept wel van willen hebben, of niet, Stefan?’ zei Elisabeth.

‘Ja, dan zou het af en toe misschien rustig zijn in huis,’ grinnikte haar man.

Nora lachte met hen mee, maar bestudeerde ondertussen haar serieuze dochter.

‘Ze is gewoon een rustig kind, of niet, lieffie?’ zei ze.

Saga zat er roerloos bij, duidelijk niet blij met de aandacht. Frank tilde Helena’s arm weg en stond op.

‘Kom, lieverd,’ zei hij terwijl hij zijn armen uitstreekte naar Saga, die zwijgend zijn omhelzing opzocht.

Helena tuitte haar lippen en stootte ondertussen een soort hummend geluid uit. Ze barstte uit: ‘Wat is hij toch een fantastische vader!’

‘Nee, nu moeten jullie komen zitten, want het eten staat op tafel,’ onderbrak Mimi haar.

Frank liep door naar de eettafel, met Saga, die zich als een aapje aan hem had vastgeklampt. Ze had nog steeds geen boe of bah gezegd.

5

Eigenlijk was het jammer om er uitgerekend op zo'n mooie dag als vandaag naartoe te gaan, maar Frank stond erop en ergens had Nora daar wel respect voor. Eén keer in de maand bezocht hij zijn moeder en dan wilde hij dat het hele gezin meeging. Dat was geen onredelijke wens, vond Nora. Terwijl de kinderen op de achterbank klommen, ging zij op de bijrijdersstoel zitten. Dat Frank zou rijden was iets waar ze het niet eens over hoefden te hebben. Ze klapte de zonneklep naar beneden om een snelle blik in de spiegel te werpen. Haar make-up zat op zijn plek. Ze bracht vlug een laagje lipgloss aan waarvan in de reclame beloofd werd dat hij vochtinbrengend was en de lippen ook nog eens kleur en glans gaf. Ze smakte een paar keer met haar lippen en rook de bitterzoete geur van kersen. Daarna haalde ze haar mobiel tevoorschijn. Onderweg naar het tehuis kon ze al haar sociale media door nemen. Ze maakte snel een paar selfies. Ze koos de beste uit, waarbij je een glimp van de kinderen op de achterbank zag, en gebruikte een mooi filter. Ze zette hem op Instagram en voegde er als tekst aan toe: 'Nu zaterdaguitstapje met het hele gezin'. Ze bestudeerde het geheel even en klikte toen op 'verzenden'. Een tel later had ze al vijf likes en haar lichaam ontspande.

Op de achterbank slaakte Albin een zucht.

'Moeten we naar oma toe?'

Nora draaide zich abrupt om.

‘Natuurlijk moet papa bij zijn moeder op bezoek, het is de enige familie die hij heeft. Je weet hoe belangrijk familie is.’

Ze hoorde zelf hoe streng ze klonk, maar ze vond het belangrijk om de kinderen de juiste waarden bij te brengen. Hun gezin zou niet worden zoals dat waar zij uit kwam.

De kinderen hadden eigenlijk nooit naar opa en oma van moederskant gevraagd en Nora had ook nooit over hen gesproken. Het was vanzelfsprekend dat ze geen deel uitmaakten van hun leven. Wanneer Nora het had over het belang van familie bedoelde ze hun eigen gezin. Er was haar alles aan gelegen om niet zo te worden als haar ouders en ze was absoluut niet van plan het contact met haar eigen kinderen te verliezen zoals haar ouders hadden laten gebeuren. Ik ben in elk geval normaal, dacht ze. Mijn kinderen groeien normaal op, in een normaal en gelukkig gezin.

Ze kreeg een knoop in haar maag wanneer ze aan het gezin dacht waaruit zij kwam. Haar ouders woonden nog op dezelfde plek en Nora wist dat ze daar nooit naartoe terug zou keren. Toen ze uit het dorp verhuisde, was dat voorgoed, ze had haar oude leven, haar ouders en haar jeugdvrienden achter zich gelaten. De Parochie ook. Ze had er nooit spijt van gehad. Had nooit terug verlangd naar de gemeenschap, zoals haar moeder het zou hebben uitgedrukt. Nooit.

Wat haar betrof, konden ze net zo goed dood zijn.

Ze slikte in stilte. Het was niet de gedachte aan haar vader en moeder die pijn deed, het was de gedachte aan Elsa. Haar zus. Kon die zich nou maar losmaken en verhuizen, zoals Nora had gedaan. Elsa was sterk genoeg geweest om De Parochie te verlaten, maar ze was toch in het dorp blijven wonen en had nog contact met hun ouders. Dat was een verraad dat Nora haar niet kon vergeven.

Elsa had gekozen. En ze had Nora, haar zus, laten vallen.

Albin zette zijn Nintendo aan en het duurde niet lang of je hoorde de montere melodietjes.

‘Albin, begrijp je dat?’ Nora draaide zich opnieuw om en keek hem aan.

‘Ja, ja,’ mompelde hij.

‘Je moet dankbaar zijn dat je familie hebt. Dat je een zus hebt,’ zei Frank.

Nora zag hoe hij in het achteruitkijkspiegeltje even een blik op Albin wierp. Nora pakte zijn hand.

‘Vertel over hoe opa verbrand is,’ zei Albin.

‘Albin!’ barstte Nora uit.

‘Laat hem maar vragen. Het is toch alleen maar goed dat ze vragen durven te stellen,’ zei Frank, die de blik van zijn zoon zocht.

‘Ons huis brandde af. Mijn moeder, oma dus, was de enige die zich wist te redden. Mijn vader en mijn zus Kristina zijn die nacht omgekomen.’

‘Maar jij dan, papa?’ vroeg Albin.

‘Ik was er niet. Ik woonde toen gelukkig al niet meer thuis.’

‘Hoe kon oma eruit komen?’

‘Dat was een wonder. Ze wist zich op het nippertje te redden voordat het hele huis in lichterlaaie stond en alles verwoest werd. Maar ze is daarna nooit meer de oude geworden.’

‘Moet ze daarom in een tehuis wonen?’

‘Ja, precies, schat.’

De kinderen overpeinsden zijn woorden en het bleef stil in de auto. Frank maakte zijn hand voorzichtig uit die van Nora los en pakte het stuur stevig in een tien-voor-twee-greep beet. Nora nam hem van opzij op. Hij zag er knapper uit dan ooit. Zo waardig. Ze had hem er altijd om bewonderd dat hij zo ongedwongen met de kinderen durfde te praten over wat er in zijn jeugd was gebeurd. Er ging een rilling door haar heen.

Hij was een overlever, net als zij. Sommige mensen gaan ten onder wanneer ze getroffen worden door ongelukken. Anderen leren wat. Zij en Frank hadden allebei moeilijke dingen in hun leven meegemaakt, maar waren er als een beter mens

uitgekomen. Ook al vond ze het moeilijk om dat voor zichzelf toe te geven, ze voelde een zekere verachting voor degenen die niet overleefden. Voor degenen die tegenslagen als excuus gebruikten om de dingen te laten ontaarden. Mensen die het opgaven. Zij en Frank waren niet zo. Als het je niet doodt, word je er sterker van, zoals het gezegde luidde. Zelfs een val van zeshoog had Nora niet gedood.

Ze wilde dat zij Angelika Simonssons succesboek *Weg met die excuses!* had geschreven.